

El 37 % de les explotacions agràries ebrenques estan en risc d'abandonament per manca de relleu

La Fatarella Redacció

El projecte Som Ruralitats provoca la intercooperació entre cooperatives agràries i cooperatives de treball i la primera fase del projecte, amb la implicació de cinc cooperatives ebrenques —FITES, Terram, Idària, la Cooperativa Agrícola de la Fatarella i la Cooperativa Agrícola de la Sénia— ha consistit a fer una diagnosi que aboca conclusions molt significatives. Una diagnosi participativa basada en l'escolta activa a 17 cooperatives agrícoles de cultius de secà de Terres de l'Ebre i en un estudi cartogràfic sobre l'estat i risc d'abandonament dels cultius al territori, amb dades procedents de la DUN i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

L'agricultura a Terres de l'Ebre suposa un 6 % del PIB, molt per sobre de la mitjana catalana que es troba al voltant de l'1,5 %, però, paradoxalment, el sector agrari a l'Ebre compta amb quotes de productivitat amb valors per sota de la mitjana catalana. **"El 32 % de la superfície agrària cultivada o amb presència visible de conreus, no es treballa de forma professional i el**

La Fatarella i la Sénia desenvolupen dos projectes pilot de repoblament i de relleu agrari

El projecte Som Ruralitats busca ampliar l'àmbit d'actuació de les cooperatives

37 % dels cultius DUN se troben en risc potencial d'abandonament per jubilació imminent de les persones titulars", va detallar Neus Miró, de la cooperativa FITES.

Se partix d'una realitat en què les cooperatives agrícoles estan tensiionades per un alt nivell de masculinització, un grau important d'envel·liment, una massa crítica dèbil i un baix nivell de professionalització.

La iniciativa, que compta amb el suport de la Direcció General d'Economia Social i Solidària i el Cooperativisme, proposa repensar la cooperativa agrícola com a agent dinamitzador de diversos serveis, més enllà dels agraris, necessaris per a fixar població i atendre les necessitats de les persones que viuen avui als pobles. Serveis com les cures de la gent gran, l'accés a l'habitatge i la dinamització ocupacional s'apunten estratègicament com a serveis essencials que les cooperatives podrien dinamitzar amb perspectiva rural. Està ampliació de l'àmbit d'actuació de les cooperatives agràries s'ha començat a impulsar a través de dos projectes pilot, a la Fatarella i a la Sénia.

El municipi terrallès ha sigut escollit per a desplegar un projecte integral de repoblament rural, en un context de despoblament accelerat, envelliment i risc de tancament de serveis essencials com l'escola. Esta prova pilot ha posat la cooperativa agrícola Al-Fattriya com a motor de l'estratègia, pensant en tres eixos clau. En primer lloc, l'accés a l'habitatge, amb l'activació

d'un parc d'habitatge buit mitjançant la cessió per part de veïns i sòcies de la cooperativa, gestionat per la mateixa entitat. En segon lloc, la creació d'oportunitats laborals: la recuperació d'avellaners i màrgens de pedra seca, la transformació de cultius abandonats en horta (amb estudis de viabilitat associats) i la intercooperació amb cooperatives de cures per a donar resposta a l'envelliment de la població. En tercer lloc, l'arrelament comunitari: integració de noves persones residents al municipi a través de la cooperativa, amb l'acompanyament integral de les persones novingudes. Tot plegat s'ha estructurat com un full de ruta que pot ser adaptat a altres municipis rurals en risc de despoblament.

A la Sénia, la cooperativa Terram ha desenvolupat un model sostenible de relleu agrari a través d'una brigada de serveis agraris formada per persones en risc d'exclusió social. Des del Som Ruralitats se con-

clou que la proposta de Terram, en clau de relleu agrari, té potencial transformador per al territori des d'una triple vessant. D'una banda, dona suport directe a la pagesia mitjançant serveis com la poda, recollida o manteniment d'explotacions, aportant mà d'obra agrícola qualificada.

Per un altre costat, se milloren les condicions salarials i laborals de les persones que treballen al camp, amb contractes laborals estables. I, en tercer lloc, s'afavorix la incorporació de nous agents agraris amb marcat impacte social.

A més, s'ha posat en valor un altre model de relleu: la mentoria agrària. Amb este model, pagesos propers a la jubilació transmeten coneixements i terres a nous agents agraris, sovint d'origen estranger, amb vocació i arrelament. Esta transmissió no es limita a l'aspecte tècnic, sinó que busca generar "víncles humans, confiança i continuïtat simbòlica."

Els dos plans pilot tenen en comú que posen la cooperativa com a infraestructura clau per a reactivar comunitats, connectar persones i garantir el futur del món rural. ■

LA DADA
El 32 %
del camp agrari no es treballa professionalment